

SPOLJNA TRGOVINA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Izvor podataka za statistiku spoljne trgovine je Jedinstvena Carinska Isprava o izvozu i uvozu robe, koju prilikom carinjenja robe, u ime preduzeća, podnose carinarnicama špediterska preduzeća koja imaju dispoziciju carinskog obveznika.

Uprava za statistiku – MONSTAT mjesečno preuzima spoljno-trgovinske podatke od Uprave Carina Crne Gore i dalje ih statistički obrađuje.

Obuhvatnost

Pri izvozu obuhvata se sva roba koja potiče iz domaće odnosno proizvodnje iz unutrašnjeg robnog prometa uključujući i tzv. nacionalizovanu robu (roba koja je bila uvezena i ocarinjena, pa se u nepromijenjenom ili doradjenom stanju izvozi kao roba porijekla Crne Gore na strano tržište. Uvoz obuhvata svu robu uvezenu iz inostranstva koja je ocarinjena i puštena u unutrašnji promet u cilju reprodukcije, investicija ili široke potrošnje. Uključene su i isporuke raznih dobrotvornih organizacija i privatne poklon pošiljke.

Statistika spoljne trgovine se obrađuje i publikuje po specijalnom sistemu trgovine.

Definicije

Vrijednost robe u spoljnoj trgovini iskazana je na osnovu cijena koje su postigla preduzeća prilikom sklapanja ugovora. Sve vrijednosti obračunate su na bazi pariteta franko granica: FOB-cijene za izvoz, CIF-cijene za uvoz. Statistička vrijednost robe koja se izvozi jeste fakturna vrijednost robe. Statistička vrijednost robe koja se uvozi jeste vrijednost koja predstavlja carinsku osnovicu. Podaci o vrijednosti su obračunati po tekućim kursovima koji se primjenjuju za utvrđivanje carinske osnovice. Po tekućim kursovima koji se primjenjuju za utvrđivanje carinske osnovice takođe je izvršen obračun troškova transporta, osiguranja, pretovara i sl. koji se plaćaju u stranoj valuti.

Klasifikacija izvoza i uvoza robe u spoljnoj trgovini vrši se prema Nomenklaturi statistike spoljne trgovine, koja se bazira na Standardnoj međunarodnoj trgovinskoj klasifikaciji OUN, revizija 1, za podatke zaključno sa 1987. godinom. U 2006. godini izvršena je revizija Nomenklature statistike spoljne trgovine koja se zasniva na Standardnoj međunarodnoj trgovinskoj klasifikaciji, revizija 4. Registracija podataka spoljne trgovine po zemljama vrši se po principu zemlje odredišta kod izvoza i zemlje porijekla kod uvoza. To znači da se pri izvozu registruje zemlja u kojoj se roba troši ili dalje obrađuje, a pri uvozu ona zemlja u kojoj je roba proizvodnjom dovedena u stanje u kome se uvozi.

Statistika spoljne trgovine se temelji na Zakonu o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike Crne Gore (Službeni list, broj 18/12 i 47/19); Sporazumu o međusobnoj saradnji Uprave za statistiku i Uprave carina Crne Gore od 22.06.2004. godine (Aneks II od 20.01.2009. godine); Carinskim zakonima (Sl. list br. 7/2002, 38/2002, 72/2002, 21/2003, 29/2005, 66/2006 i 21/2008) i Pravilniku o obliku, sadržaju, načinu podnošenja i popunjavanja carinske deklaracije i zbirne prijave (Sl.list, broj 03/2003 i 08/2007) i niz drugih uputstava.

Metodologija ove statistike temelji se na preporukama statističkog ureda UN i EU, a objavljuje se u sljedećim publikacijama:

Statistics on the Trading of Goods, Users Guide, EUROSTAT

International Merchandise Trade Statistics Concepts and Definitions 2010.

EXTERNAL TRADE

Sources and methods of data collection

Data source for external trade statistics is Single Administrative Document on import and export of goods, submitted, on behalf of enterprises, by shipping agents having the disposition of Custom tributary.

Statistical Office of Montenegro – MONSTAT takes over import-export trade data from Customs Administration of Montenegro each month and performs further data processing.

Coverage

Export covers all goods of domestic i.e. internal production origin, including so-called nationalized merchandise, (imported goods cleared through the customs, and unchanged exported as goods of Montenegro origin). Import covers all merchandise imported, cleared through the customs, and put on domestic market for reproduction, investment or consumption purposes. Deliveries of various charity organizations and private gifts are also included.

External trade statistics use special trade system for processing and publishing data.

Definitions

Value of goods in external trade statistics is shown on the basis of prices fixed by organizations and enterprises by contractual stipulation. All values have been computed on the basis of parity free on border, i.e. F.O.B. prices regarding export and C.I.F. prices regarding import. Statistical value of goods being exported is the invoice value of goods. Statistical value of goods being imported is the value representing customs base. Data on values are computed on the basis of exchange rates applied for establishing customs base. Costs of transportation, insurance and reloading, etc. paid in foreign currency have been calculated at current exchange rates applied for establishing customs base.

Classification of importation and exportation of goods in external trade was done according to the Nomenclature of the External Trade Statistics based on the Standard International Trade Classification of OUN, Rev.1 for the data for 1987 inclusive. In 2006, Nomenclature of the External Trade Statistics was revised according to SITC, Revision 4. Registration of external trade data by countries is carried out according to principle of destination country for the export and origin country for the import. It means that, in case of export, registered is the country in which goods are consumed or further processed, and in case of import - the country where the goods have been produced in the condition in which they have been imported.

External trade statistics base on the Law on official statistics and official statistics system of Montenegro (Official Gazette no18/12); Protocol of mutual cooperation in field of statistics of external trade statistics from 22.06.2006 (Annex II from 20.01. 2009.); Customs Laws (Official Gazette No7/2002, 38/2002, 72/2002, 21/2003, 29/2005, 66/2006 i 21/2008) and Rulebook on Amendments and Supplements to Format, Content, Reporting, and Fulfilling of Customs Declarations and Collective Registration (Official Gazette No. 03/2003 i 08/2007).

The methodology for this statistics is based on recommendations of EU and UN Statistical Office. It is published in the following publications:

Statistics on the Trading of Goods, Users Guide, EUROSTAT

International Merchandise Trade Statistics Concepts and Definitions 2010.

16 – 1. BILANS ROBNE RAZMJENE SA INOSTRANSTVOM

EXTERNAL TRADE BALANCE

hilj. EUR

thous. EUR

	Vrijednost / Value					
	2015	2016	2017	2018	2019	
Ukupni izvoz	317 172	325 846	371 463	400 107	415 484	Total exports
Ukupan uvoz	1 841 524	2 061 688	2 303 503	2 553 580	2 600 771	Total import
Saldo robne razmjene	-1 524 352	-1 735 842	-1 932 040	-2 153 473	-2 185 288	Goods trade balance

16 – 2. ROBNA RAZMJENA CRNE GORE
SA ČLANICAMA CEFTETRADE OF GOODS BETWEEN MONTENEGRO
AND CEFTA MEMBER COUNTRIES

hilj. EUR

thous. EUR

	Izvoz / Exports			Uvoz / Imports			
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	
Ukupno	371 463	400 107	415 484	2 303 503	2 553 580	2 600 771	Total
Ukupno CEFTA	152 492	160 786	185 778	717 605	728 368	743 354	Total CEFTA
Učešće CEFTE u CG	41%	40%	45%	31%	29%	29%	Share of CEFTA in Montenegro
Republika Srbija	65 990	93 079	107 924	495 703	492 031	500 439	Republic of Serbia
Bosna i Hercegovina	47 186	30 906	29 807	151 954	155 563	163 196	Bosnia and Herzegovina
Albanija	10 944	12 925	13 255	35 017	42 921	42 599	Albania
Sjeverna Makedonija	5 741	6 818	5 405	30 353	31 181	30 601	North Macedonia
Moldavija	0	1	0	546	369	1 010	Moldavia
Kosovo	22 630	17 057	29 386	4 032	6 304	5 509	Kosovo

16 – 3. ZEMLJE SA NAJVEĆIM UČEŠĆEM U IZVOZU

COUNTRIES WITH THE LARGEST SHARE IN EXPORTS

hilj. EUR

thous. EUR

	Izvoz / Exports				
	2016	2017	2018	2019	
Ukupno	325 846	371 463	400 107	415 484	Total
Republika Srbija	82 035	65 990	93 079	107 924	Republic of Serbia
Mađarska	34 928	31 683	46 145	44 958	Hungary
Bosna i Hercegovina	26 636	47 186	30 906	29 807	Bosnia and Herzegovina
Kosovo	19 179	22 630	17 057	29 386	Kosovo
Slovenija	15 103	19 983	28 168	25 422	Slovenia
Češka Republika	6 031	4 192	17 415	19 673	Czech Republic

16 – 4. ZEMLJE SA NAJVEĆIM UČEŠĆEM U UVOZU

COUNTRIES WITH THE LARGEST SHARE IN IMPORTS

hilj. EUR

thous. EUR

	Uvoz / Imports				
	2016	2017	2018	2019	
Ukupno	2 061 688	2 303 503	2 553 580	2 600 771	Total
Republika Srbija	457 276	495 703	492 031	500 439	Republic of Serbia
Njemačka	217 243	196 101	234 584	244 169	Germany
Kina	185 182	221 419	256 624	221 954	China
Italija	153 041	168 716	189 977	185 023	Italy
Bosna i Hercegovina	111 630	151 954	155 563	163 196	Bosnia and Herzegovina
Grčka	109 474	135 199	164 472	156 081	Greece

16 – 5. UVOZ ROBE PO ZEMLJAMA

IMPORT OF GOODS, BY COUNTRIES

hilj. EUR

thous. EUR

	2016	2017	2018	2019	
UKUPNO	2 061 688	2 303 503	2 553 580	2 600 771	TOTAL
Evropa	1 731 954	1 924 530	2 105 118	2 195 644	Europe
Albanija	28 542	35 017	42 921	42 599	Albania
Austrija	37 965	42 911	44 637	47 094	Austria
Belgija-Luksemburg	13 808	12 963	12 612	18 345	Belgium – Luxembourg
Bosna i Hercegovina	111 630	151 954	155 563	163 196	Bosnia and Herzegovina
Bugarska	13 228	12 930	14 298	15 025	Bulgaria
Ujedinjeno Kraljevstvo	16 345	21 599	29 871	30 988	United Kingdom
Grčka	109 474	135 199	164 472	156 081	Greece
Danska	4 295	6 722	6 716	9 110	Denmark
Italija	153 041	168 716	189 977	185 023	Italy
Mađarska	19 369	21 027	19 261	24 110	Hungary
Njemačka	217 243	196 101	234 584	244 169	Germany
Slovenija	46 393	55 206	56 901	54 739	Slovenia
Republika Srbija	457 276	495 703	492 031	500 439	Republic of Serbia
Poljska	31 111	38 048	45 383	49 735	Poland
Sjeverna Makedonija	26 521	30 353	31 181	30 601	North Macedonia
Rumunija	25 211	30 935	42 126	34 361	Romania
Ruska Federacija	4 818	6 504	7 241	9 214	Russian Federation
Hrvatska	110 813	131 135	152 898	150 642	Croatia
Francuska	41 706	52 610	52 107	59 237	France
Holandija	32 617	36 790	40 270	42 769	Netherlands
Češka Republika	26 037	30 895	33 394	41 252	Czech Republic
Švajcarska	13 076	24 912	35 205	38 220	Switzerland
Švedska	17 784	19 002	24 526	15 694	Sweden
Španija	43 976	47 721	44 334	48 233	Spain
Turska	70 556	71 105	87 858	135 806	Turkey
Ostale zemlje	59 119	48 472	44 751	48 962	Other countries
Azija	270 078	327 442	365 646	341 052	Asia
Iran	599	375	654	572	Iran
Izrael	2 736	1 150	1 286	2 027	Israel
Indija	11 438	10 768	13 904	20 572	India
Indonezija	5 859	5 835	6 658	7 501	Indonesia
Japan	18 660	36 450	30 743	22 795	Japan
Kina	185 182	221 419	256 624	221 954	China
Koreja	6 638	10 504	14 564	13 132	Korea
Sirija	2	1	2	-	Syrian Arab Republic
Tajland	4 282	4 848	4 307	5 017	Thailand
Hong Kong	716	701	856	771	Hong Kong
Ostale zemlje	33 966	35 391	36 048	46 711	Other countries
Afrika	6 288	7 470	10 764	8 604	Africa
Alžir	2	234	986	2450	Algeria
Obala Slonovače	10	14	19	6	Ivory Coast
Egipat	901	1 410	1 904	1 851	Egypt
Etiopija	16	7	11	10	Ethiopia
Kenija	120	64	208	144	Kenia
Libijska Arapska Džamahirija	4	-	19	-	Libyan Arab Jamahiriya
Tunis	1 195	1 022	1 179	992	Tunis
Ostale zemlje	4 040	4 719	6 438	3 151	Other countries
Amerika	52 609	43 216	71 455	53 718	America
Kanada	1 944	1 525	1 465	1 707	Canada
Panama	35	42	55	57	Panama
SAD	24 807	17 708	47 928	25 488	USA
Argentina	2 341	2 621	2 515	2 575	Argentina
Brazil	12 240	9 466	7 715	9 787	Brazil
Ekvador	5 444	3 439	4 705	6 380	Ecuador
Kolumbija	681	2 082	1 259	928	Columbia
Peru	272	287	237	266	Peru
Djevičanska ostrva	16	4	-	-	The Virgin Islands
Ostale zemlje	4 829	6 042	5 576	6 530	Other countries
Australija i Okeanija	760	844	598	1 754	Australia and Oceania
Australija	284	459	325	1 088	Australia
Novi Zeland	466	369	248	612	New Zealand
Ostale zemlje	10	16	25	54	Other countries

16 – 6. IZVOZ ROBE PO ZEMLJAMA

EXPORT OF GOODS, BY COUNTRIES

hilj. EUR

thous. EUR

	2016	2017	2018	2019	
UKUPNO	325 846	371 463	400 107	415 484	TOTAL
Evropa	290 701	323 673	379 915	390 413	Europe
Albanija	14 388	10 944	12 925	13 255	Albania
Austrija	7 041	1 761	8 544	3 083	Austria
Belgija-Luksemburg	647	844	940	866	Belgium – Luxembourg
Bosna i Hercegovina	26 636	47 186	30 906	29 807	Bosnia and Herzegovina
Bugarska	556	2 317	3 066	1 673	Bulgaria
Ujedinjeno Kraljevstvo	3 216	5 369	7 259	6 403	United Kingdom
Grčka	681	115	4 274	2 064	Greece
Danska	686	899	3 503	1 822	Denmark
Italija	17 393	13 098	13 866	11 299	Italy
Mađarska	34 928	31 683	46 145	44 958	Hungary
Njemačka	13 134	9 315	12 999	15 484	Germany
Slovenija	15 103	19 983	28 168	25 422	Slovenia
Republika Srbija	82 035	65 990	93 079	107 924	Republic of Serbia
Poljska	11 443	15 250	17 540	13 755	Poland
Sjeverna Makedonija	4 526	5 741	6 818	5 405	North Macedonia
Rumunija	359	723	550	605	Romania
Ruska federacija	2 235	2 176	2 140	1 801	Russian Federation
Hrvatska	2 250	2 626	3 657	3 051	Croatia
Francuska	3 715	3 456	3 849	1 449	France
Holandija	1 002	1 641	2 571	2 363	Netherlands
Češka Republika	6 031	4 192	17 415	19 673	Czech Republic
Švajcarska	4 324	3 841	7 063	8 004	Switzerland
Švedska	2 540	3 269	3 466	3 149	Sweden
Španija	256	205	532	1 179	Spain
Turska	5 116	22 279	12 907	14 318	Turkey
Kipar	205	452	798	476	Cyprus
Ostale zemlje	30 255	48 318	34 935	51 125	Other countries
Azija	30 203	42 783	17 546	20 119	Asia
Gruzija	2	13	27	39	Georgia
Iran	-	-	-	-	Iran
Irak	-	43	1	-	Irak
Izrael	136	3	87	101	Israel
Indija	12	-	1	68	India
Indonezija	260	138	295	-	Indonesia
Japan	2 136	1 074	174	299	Japan
Kina	18 932	6 450	14 010	17 413	China
Koreja	-	2	6	239	Korea
Sirija	-	-	73	-	Syrian Arab Republic
Tajland	80	1	17	5	Thailand
Hong Kong	2 285	31 676	77	74	Hong Kong
Ostale zemlje	6 360	3 383	2 778	1 881	Other countries
Afrika	2 880	2 797	1 150	2 555	Africa
Alžir	214	-	1	-	Algeria
Obala Slonovače	-	-	-	-	Ivory Coast
Egipat	2 099	2 642	1 064	887	Egypt
Etiopija	89	-	-	-	Ethiopia
Libijska Arapska Džamahirija	341	-	74	1 053	Libyan Arab Jamahiriya
Mali	-	-	-	-	Mali
Tunis	-	-	1	-	Tunis
Ostale zemlje	137	155	10	615	Other countries
Amerika	1 969	2 111	922	2 260	America
Kanada	357	239	72	173	Canada
Panama	19	-	8	-	Panama
SAD	1 152	1 790	819	1 840	USA
Argentina	1	-	-	1	Argentina
Brazil	-	1	18	25	Brazil
Ekvador	-	-	-	-	Ecuador
Kolumbija	-	1	-	-	Columbia
Peru	-	3	-	-	Peru
Djevičanska ostrva	5	-	-	-	The Virgin Islands
Ostale zemlje	435	77	5	221	Other countries
Australija i Okeanija	92	100	573	137	Australia and Oceania
Australija	92	99	573	134	Australia
Novi Zeland	-	-	-	2	New Zealand
Ostale zemlje	-	1	-	1	Other countries

16 – 7. IZVOZ I UVOZ PO TERITORIJAMA

EXPORT AND IMPORT BY TERRITORIES

hilj. EUR

thous. EUR

	Izvoz / Exports			Uvoz / Imports			
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	
Ukupno	371 463	400 107	415 484	2 303 503	2 553 580	2 600 771	Total
Evropska unija	129 031	179 578	160 112	1 091 585	1 232 481	1 254 314	European Union
Ostale evropske zemlje	194 641	200 338	230 300	832 946	872 636	941 330	Other European countries
Amerika	2 111	922	2 260	43 216	71 455	53 718	America
Azija	42 783	17 546	20 119	327 442	365 646	341 052	Asia
Afrika	2 797	1 150	2 555	7 470	10 764	8 604	Africa
Australija i Novi Zeland	100	573	137	844	598	1 754	Australia and New Zealand

16 – 8. IZVOZ I UVOZ PO ROBNIM SEKTORIMA SMTK¹EXPORT AND IMPORT BY SITC GOODS SECTIONS¹⁾

hilj. EUR

thous. EUR

	Izvoz / Exports			Uvoz / Imports			
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	
Ukupno	371 463	400 107	415 484	2 303 503	2 553 580	2 600 771	Total
Hrana i žive životinje	26 400	23 680	25 398	425 957	443 299	474 391	Food and live animals
Piće i duvan	20 551	21 672	23 254	79 910	74 999	81 828	Beverages and tobacco
Sirove materije osim goriva	102 740	81 329	89 452	42 350	50 209	52 434	Crude materials except fuels
Mineralna goriva i maziva	45 985	81 979	90 251	255 904	273 437	284 052	Mineral fuels and lubricants
Životinjska i biljna ulja i masti	587	568	687	13 948	14 034	11 972	Animal and vegetables fats
Hemijski proizvodi	17 574	29 578	28 936	227 833	251 127	274 839	Chemical products
Proizvodi svrstani po materijalu	103 993	107 193	97 205	409 606	462 097	471 122	Manufactured goods
Mašine i transportni uređaji	41 633	35 112	40 452	552 498	638 085	578 146	Machinery and transport equip.
Razni gotovi proizvodi	11 999	12 897	19 849	295 491	342 536	371 969	Miscellaneous manufac. goods
Nepomenuti proizvodi	0	6 100	0	7	3 757	18	Commodities, n.e.c.

¹⁾ Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija – Rev. 4¹⁾ Standard International Trade Classification – Rev.4

